

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ-ПЛОВДИВ
ФАКУЛТЕТ ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ
КАТЕДРА „ОБЩЕСТВЕНОЗДРАВНИ НАУКИ“

Лекция №9

РЕПРОДУКТИВНА ЕТИКА

Проф. д-р Силвия Янкуловска, дмн

ЕТИЧНИ ПРОБЛЕМИ НА РЕПРОДУКТИВНОТО ПОВЕДЕНИЕ

***И НОВИТЕ РЕПРОДУКТИВНИ
ТЕХНОЛОГИИ***

**ЕТИЧНИ ПРОБЛЕМИ
СВЪРЗАНИ С
ВЪЗПРЕПЯТСТВАНЕ НА
ЗАБРЕМЕНЯВАНЕТО И
ПРЕКЪСВАНЕ НА
БРЕМЕННОСТТА**

1. Контрацепция
2. Стерилизация
3. Аборт

**ЕТИЧНИ ПРОБЛЕМИ
СВЪРЗАНИ С
БЕЗПЛОДИЕТО И
ПРИЛОЖЕНИЕТО НА
НОВИ РЕПРОДУКТИВНИ
ТЕХНОЛОГИИ**

1. Изкуствено осеменяване
2. In-vitro фертилизация
3. Сурогатна майка

Етични проблеми при КОНТРАЦЕПЦИЯ

- ▶ Конфликт медицински добро и религиозно добро.
- ▶ Конфиденциалност срещу правила за получаване на информирано съгласие.
- ▶ Контрацепция при некомпетентни пациентки по психичен статус.

СТЕРИЛИЗАЦИЯ

- % на необратимост ⇨ валидно ИС
- **Тежка телесна повреда законово!**
- **Неприемлива при психично болни!**
- Евентуално морално приемлива (различни европейски практики) при:
 - ▶ Компетентност на лицето за съгласие
 - ▶ Част от друга медицинска намеса
 - ▶ Изпълнена репродукция

АБОРТ

Възгледи относно моралният статус на човешкия ембрион

- 1. Концепционна теория** – ембрионът е личност от момента на зачеването (consercio = оплождане)
 - a. религиозна обосновка**
 - b. генетична обосновка**
- 2. Теория отчитаща развитието на ембриона** – ембрионът е личност, но след определен стадий на развитие
20 - 22 г.с. “раждане на мозъка”

Възгледи за аборта

- 1. Pro-life** – абсолютна позиция против аборта,
“свещеност на човешкия живот от самото му начало”,
аборт = убийство
 - a.** крайни привърженици – никога недопустим
 - b.** умерени привърженици – при заплаха за живота на майката
- 2. Pro-choice** – ембрионът е личност, но след определен стадий на развитие; бременната и ембриона имат различен морален статус; трябва да се защитава автономността на бременната
20 - 22 г.с. “раждане на мозъка”

Възгледи за аборта

3. Междинна позиция – всеки случай се преценява индивидуално в зависимост от:

а. мотивите за аборта

б. срока на бременността

- до 20 г.с. превес на правата на бременната
- след 20 г.с. превес правата на ембриона

Незаконен (криминален) аборт

- ▶ Не са спазени изискванията на закон по отношение на период на бременността, място на извършване, квалификация на извършителя (само специалисти АГ без отнета правоспособност), нарушени стандарти.
- ▶ Наказание до 5 години лишаване от свобода.

ПРЕДВАРИТЕЛНО ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПОЛА НА ПЛОДА

- Патриархални общества
 - ▶ Сексуална дискриминация
 - ▶ Изкривяване на естественото съотношение между половете
 - ▶ Неравен достъп
 - ▶ По-малкото зло? в сравнение с убийство на новородено от нежелан женски пол

ПРЕДВАРИТЕЛНО ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПОЛА НА ПЛОДА

- Западни култури – **“семејно балансиране”**
 - ▶ Медицински метод за немедицински цели
 - ▶ Колко пъти?
 - ▶ Разхищение на ресурси за IVF при двойки с нормална репродукција
 - ▶ “Наклонена плоскост”

Аргументи против използване на сурогатна майка

- ▶ *Механистичен подход* към жената като към машина за възпроизводство.
- ▶ *Комерсиализация* на процедурата, при която се използва едно човешко същество за целите на друго.
- ▶ В случаите, когато в ролята на сурогатна майка влиза роднина на генетичната майка или баща се създават сложни социални и родствени взаимоотношения с новороденото.
- ▶ Коя е истинската майка?

Аргументи против използване на сурогатна майка

- ▶ До къде се простира уважението на автономността на майката-заместител? Имат ли генетичните родители право да настояват майката-заместител да води здравословен начин на живот по време на бременността? Имат ли родителите право да искат пренатална диагностика за аномалии? Ако да, имат ли право да настояват за аборт?
- ▶ Има ли някакви права съпругът на майката-заместител?
- ▶ Детето може да има увреждания и двойката да не иска да го приеме. Обществото има ли задължение да поеме грижите за детето?

Аргументи против използване на сурогатна майка

- ▶ Има ли морална разлика между майка-заместител, „наета” от двойка, която не може да има дете по медицински съображения и двойка, можеща да има деца, но нежелаеща да се подлага на „неудобството на бременността”?
- ▶ Морално допустимо ли е „наемането” на сурогатна майка от хомосексуална двойка?